

Miljøstyrelsen
Pesticider og Genteknologi
Strandgade 29
1401 København K

Notat vedrørende erhvervsøkonomiske konsekvenser af restriktioner i anvendelsen af clothianidin, imidacloprid og thiomethoxam

Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi er af Miljøstyrelsen blevet bedt om at forholde sig til de kommentarer, som Klaus Flemløse har fremsendt til Miljøstyrelsen på deres notat til Folketingets Europaudvalg vedrørende ovenævnte sag.

Notatet er udarbejdet af Per Kudsk.

I det følgende er de punkter, som Klaus Flemløse har fremhævet, kommenteret og præciseret, hvor det har været nødvendigt.

Clothianidin og raps

Klaus Flemløse fremhæver, at der ikke er overensstemmelse imellem salget af clothianidin og arealet af vinterraps. Det kan skyldes, at der også er givet dispensation til thiomethoxam (Cruiser Rasp) til bejdsning af vinterrapsfrø. Som påpeget af Klaus Flemløse er anvendelse af neonikotinoider til bejdsning af raps ikke en del af Miljøstyrelsens notat, hvilket skyldes, at denne anvendelse er baseret på en tidsbegrænset dispensation.

Kinakål

Arealer med de forskellige arter af kål til konsum kan være vanskelige at opgøre præcist. I denne sammenhæng er sprøjtejournalerne en væsentlig kilde, men pålideligheden afhænger af, hvor mange procent af avlerne, der indberetter, samt hvor præcist, der indberettes. For små kulturer kan en enkelt manglende indberetning gøre en stor forskel. At arealet ligger i størrelsesordenen 900 ha men varierer fra år til år, synes der ikke at være tvivl om.

Stivelseskartofler

Der er gennemført forsøg ved SEGES, som har vist et nettomerudbytte ved bejdsning i forhold til 2 gange sprøjtning på 383 DKK. Klaus Flemløse stillet spørgsmålstegn ved, om hele arealet plantes med neonikotinoidbejdsede kartofler, og om det samlede tab derfor løber op i 6 mio. DKK, som vurderet af Landbrug & Fødevarer. Arealet med stivelseskartofler var i 2016 ca. 26.000 ha, og antagelsen hos SEGES er, at ca. 70 % bejdses med imidacloprid, hvilket svarer til ca. 18.000 ha, som er tæt på det skønnede areal på 16.000 ha. Den anvendte skøn vurderes derfor at være velbegrundet.

Institut for Agroøkologi
Afgødesundhed

Per Kudsk

Professor
Sektionsleder

Dato: 23. August 2017

Direkte tlf: +45 87158096
Mobiltlf.: +45 22283382

E-mail: per.kudsk@agro.au.dk

Sender's CVR no.: 31119103

Page 1/3

Majs

Klaus Flemløse noterer sig, at der ikke er registreret forbrug af neonikotinoider i majs i sprøjtejournal 2015. Det skyldes, at hele majsproduktionen i Danmark ifølge Landbrug & Fødevarer er baseret på importeret frø, som er bejdset med midler, som er godkendt i det pågældende land.

Konservesærter

I dette tilfælde kommenteres den skønnede merudgift på 500,000 DKK pr. år for konservesærter. Beløbet svarer til 259 DKK pr. ha, hvilket er lig merudgiften til to sprøjtninger med pyrethoider. Da der ikke findes alternative bejdsemidler til konservesærter, er eneste alternativ sprøjtning på de tidlige udviklingstrin. I konservesærter sprøjtes primært imod bladrandbiller, der kan ødelægge afgrøden fuldstændigt. Det vurderes derfor, at den skønnede udgift er velbegrundet.

Korsblomstrede afgrøder

Her er tilsyneladende tale om en misforståelse. De 700 ha korsblomstrede afgrøder er en række forskellige havefrøkulturer, hvor der høstes frø. Som for vinterrapsens vedkommende vil manglende mulighed for bejdsning betyde, at man ville skulle sprøjte flere gange med pyrethoider (i gennemsnit 2½ gang ifølge Landbrug & Fødevarer). Den skønnede merudgift er derfor velbegrundet.

Spinat

Anvendelsen er kun til spinat til frø, dvs. der er ingen risiko for rester i spinat til konsum. Det er korrekt, at ikke hele arealet tilsås med imidaclopridbejdset frø, da der foretages en behovsvurdering forud for en eventuel bejdsning.

Roer

Der fremhæves flere forhold vedrørende opgørelsen omkring roerne. Det ene er arealet. Det er rigtigt, at roearealet i 2015 var lavere end i de foregående år, men i de to seneste år er det sået henholdsvis 33.000 og 34.000 ha, dvs. arealet er tilbage på det niveau, som har været udgangspunktet for det skønnede tab på 75-100 mio. DKK.

Mht. det skønnede tab på eksport af roefrø på 500 mio. DKK er der tale om en anden form for tab. Der er en stor forarbejdning inklusiv bejdsning af roefrø i Danmark. Frøene er ikke dyrket i Danmark, så tabet er udelukkende den merværdi, som forarbejdningen repræsenterer. Eksporten sker til både EU og ikke-EU lande. For de sidstnævntes vedkommende må man antage, at de vil finde leverandører, som kan bejdse frøene med neonikotinoider, mens alle EU landene vil skulle indstille sig på at dyrke roer, som ikke er bejdset med neonikotinoider.

Afsluttende kommentarer

Klaus Flemløse nævner, at der er i notatet er uklarhed omkring, hvilke udgifter og tab, der medregnes, og om der er tale om tab, som optræder hyppigt eller sjældent.

Overordnet set kan man sige, at forbud mod bejdsning med neonikotinoider ofte vil betyde, at man i stedet vil skulle sprøjte efter fremspiring af afgrøden, da der ikke findes alternative bejdsmidler. Det er forbundet med en merudgift til insekticid og udbringning, samt en risiko for dårligere effekt og dermed udbyttetab, da det ofte er vanskeligt at få placeret sprøjtningerne på de optimale tidspunkter. På sigt kan denne praksis føre til resistens, da der i Danmark i mange tilfælde kun er godkendt insekticider tilhørende gruppen af pyrethoider. Det er bl.a. situationen i vinterraps, hvor vi endnu ikke har resistens mod pyrethoider hos rapsjordloppen, som er det skadedyr, der bejdses imod med neonikotinoider. Resistens er observeret i både Storbritannien og Tyskland og må formodes at udvikles i Danmark, hvis bekæmpelse baseres udelukkende på pyrethoider. Sker det vil udbyttetabet stige markant.

Et andet forhold er, hvor stor en risiko, der er forbundet med at dyrke en afgrøde. Manglende adgang til effektive bejdsmidler kan betyde, at risikoen ved at dyrke afgrøden på sigt bliver så stor, at dyrkningen ophører. I det tilfælde er tabet af en helt anden størrelse, som f.eks. de 5 mio. DKK, der er angivet for korsblomstrede frøafgrøder, men i disse tilfælde vil der naturligvis blive dyrket en anden afgrøde, som delvis vil kompensere for tabet. Imidlertid er mange af de afgrøder, der påvirkes af restriktionerne i brugen af neonikotinoider, højværdiafgrøder, som repræsenterer en betydelig højere værdi pr. ha. end alternative afgrøder som f.eks. korn.

Ovennævnte forhold gør, at det er vanskeligt at vurdere økonomiske konsekvenser, da der både er en "her og nu" effekt, hvor primært effekten og omkostningerne ved alternativerne spiller en rolle, men også en effekt på længere sigt, hvor afgrøder forsvinder ud af dyrkningen og erstattes med andre. Ikke mindst den øgede risiko for pesticidresistens er i den sammenhæng en af de store ubekendte faktorer.

Med venlig hilsen

Per Kudsk